

سیدمصطفی‌هاشمی طبا

پنجشنبه ۱۷ خرداد ۱۴۰۳
۲۸ ذی‌القعده ۱۴۴۵
۶ ژوئن ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۴۹
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

طحان نظیف از امکان تمدید ۵ روز دیگر
برای بررسی صلاحیت‌ها خبر داد
برای گمانه‌زنی زود است

۳

در «شرق» امروز می‌خوانید: در گپ و گفت ابوالفضل پازوکی با استاد علوم سیاسی عنوان شد؛ گسست اتحادیه اروپا توهم است • ۱۵ تیر؛ مرحله دوم احتمالی انتخابات ریاست جمهوری

«شرق» از صدور بیانیه‌های متوالی در نشست فصلی شورای حکام و تصویب قطع‌نامه سیاسی تروئیکای اروپایی گزارش می‌دهد

جدال روایت‌ها

گزارش تی‌بیریک را
در صفحه ۲ بخوانید

در چند روز اخیر آتش به جنگل‌هایی
در غرب و جنوب غرب ایران آسیب زد

آغاز فصل سوختن زاگرس

ثب‌تام ۸۰ چهره سیاسی حکومتی در انتخابات ریاست جمهوری که غالباً به دو، سه جناح و دیدگاه شناخته‌شده در سیاست ایران وابسته هستند، مبین فقدان تفکر تحریرگرایی و ضرورت حیات احزاب به معنای واقعی کلمه در اندیشه سیاست‌ورزان ایران است. ثب‌تام چندین چهره وابسته به فلان جناح در انتخابات آتی از جنبه‌های مختلفی شایان تحلیل است که ابتدایی‌ترین آن، باورنداشتن به کارکرد حزب و مختصات لازم‌الرعایه برای شکل‌گیری احزاب است که بهانه‌هایی همچون پیشگیری از عدم حضور چهره‌های وابسته به جناح مدنظر به جهت رذصلاحت از سوی شورای نگهبان را دلیل موجهی برای این شکل از ثب‌تام و تکثر چهره‌های وابسته به یک جناح خاص می‌دانند. به همین بهانه، نگاهی به تاریخچه احزاب و جایگاه آن در ساختار سیاسی ایران خواهیم داشت. بنا بر مستندات موجود و تالیفاتی که تا به امروز در باب تاریخچه احزاب در ایران نگارش شده، خاصه تالیف استاد محسن مدیرشانه‌چی تحت عنوان احزاب سیاسی ایران، می‌توان گفت بیش از یک قرن است که ادبیات سیاسی ایران با عبارتی مانند حزب، جناح و تشکیل آشناست. شاید اولین شکل جدی را بتوان به سال ۱۳۲۱ نسبت داد؛ آنجا که جمعی از فعالان کارگری تحت هدایت یوسف افتخاری تشکیل به نام اتحادیه کارگران و بزرگان تأسیس کردند و یک سال بعد این تشکل دارای رسانه‌های با عنوان روزنامه گیتی شد. از آن تاریخ تا به امروز تشکل‌ها و احزاب متعددی در فضای سیاسی، اجتماعی و صنعتی ایران تأسیس شده‌اند، اما به جرئت می‌توان مدعی شد هیچ‌یک از این تشکل‌ها به معنای واقعی کلمه، رسالت نام و عنوانی را که برای خود برگزیده‌اند به سرانجام نرسانده‌اند. مؤلفان ادبیات سیاسی به اظهارنظری به اتفاق اعلام کرده‌اند که چون احزاب و گروه‌های سیاسی به دلایل مختلف، دارای پیوستگی و انسجام لازم نبوده‌اند، جایگاه و کارکرد لازم را در نظام سیاسی ایران نداشته‌اند. اما به نظر می‌رسد از منظر حقوق اساسی-سیاسی، مشکل و چالش عدم کارایی احزاب پیش از انسجام و پیوستگی در تعریف و ماهیت حزب در نظام سیاسی ایران مستتر است. در راستای همین ادعا و با توجه به تعاریف متعددی که از حزب آمده، ضمن ضرورت شناخت و تعریف صحیح حزب، بدهی است پس از این مرحله، تحقق تحریرگرایی مستلزم رشد و بلوغ سیاسی است. تعریف حزب: تعریف‌های گوناگونی

یادداشت

۸۰ داوطلب ریاست جمهوری و فقدان تفکر تحریرگرایی

و کنگره باشد. با این مختصات نمی‌توان صرفاً مردم‌آمدن عده‌ای را در قالب حزب تعریف کرد، بلکه در خوشبینانه‌ترین حالت، ممکن است با تکیه بر تعریف گروه یا جناح، آنچه را شکل گرفته برخلاف ادعای مؤسسان در قالب گروه یا جناح جانمایی کرد. گروه، هنگامی که اشخاصی به دلیل یا به دلایلی مشترک دور هم گرد می‌آیند، گروه شکل می‌گیرد. معمولاً گروه از یک جمع در واحدهای سازمانی نسبتاً کوچکی تشکیل می‌شود که هر فرد در طول حیات خود، عضویت تعدادی از آنها را می‌پذیرد. تنوع میان این گروه‌های کوچک که به مناسبت‌های مختلف (سیاسی، ورزشی، اقتصادی، اداری، فنی و جز اینها) ممکن است تشکیل شود، بسیار زیاد است. هر یک از این گروه‌های کوچک و مختلف، شیوه رفتار و آداب رسوم و باور و توقعات ویژه‌ای را به وجود می‌آورد که آثار خود را بر طرز تفکر، رفتار و توقعات اعضای خویش باقی می‌گذارد. در این بین افرادی نیز به‌عنوان سمبات یا اپوزیسیون ظهور و حضور دارند که ممکن است با برخی اهداف گروه‌ها وجه اشتراک یا اختلاف‌نظر داشته باشند، اما چون با کلیت اهداف گروه موافق یا مخالف نیستند، تمایلی به اعلام موجودیت تشکیلی نداشته‌اند و به عنوان افراد مستقل یا در کارزار فعالیت می‌نهند. تاریخ مؤید و گواه این امر است که در حکامیت‌های متکی بر حزب، احزاب مختلف به انجالی متشوعی در اداره امور نقش داشته‌اند و هر یک در حکامیت مستقیم یا غیرمستقیم نقش آفرینی دارند و قدرت تحت سلطه یک حزب نخواهد بود. تاریخ سیاسی-اجتماعی ایران مثال‌های قابل‌لمسی از اکت‌های جناح‌گرایی و بازی‌های سیاسی دارد. شوربختانه این شکل مثال‌ها در هر نسل و دوره تاریخی آتشی را افروخته که دود آن به چشم مردم رفته، گویی بنا بر یک قاعده نانوشته، دو جناح سنتی در هر دوره از جابه‌جایی قدرت، نام و عنوان جدیدی گرفته، با همان تفکرات سنتی عنوان و نامی جدید بر تشکل خود نهاده، سیستم را با شعارهای فریبنده نقد کرده و مردم را ترغیب به حضور در کارزار انتخابات می‌کنند و چنانچه شاهد هستیم، بنا بر تکرار ادعاهای بدون پشتوانه تعقل و تفکر، روز به روز از اشتیاق مردم برای حضور در عرصه انتخابات کاسته شده و به همین دلیل است که پس از سال‌ها هنوز جناح‌های سنتی

چپ و راست در تقسیم‌بندی قدرت حضور دارند. حزب شده است که برخی ناظر به کارکرد ویژه حزب هستند و برخی هم به انگیزه شکل‌گیری حزب توجه کرده‌اند. برای نمونه ادموند برک، حزب سیاسی را چنین تعریف می‌کند: هیتی از مردم که به خاطر پیشبرد منافع ملی، با کوشش بر اساس برخی اصول سیاسی مورد توافق، متحد شده‌اند. موريس دوروزه در تعریف حزب می‌گوید: یک حزب مجموعه‌ای از گروه‌های پراکنده در اطراف کشور است که به وسیله سازمان‌های هماهنگ‌کننده به هم پیوسته‌اند و مهم‌ترین وظیفه سازمان حزبی تلاش برای کسب قدرت است. در تعریف دیگر حزب آمده: سازمان سیاسی که از همفکران و طرفداران یک آرمان تشکیل شده است و با داشتن تشکیلات منظم، برنامه‌های سیاسی کوتاه‌مدت و درازمدت برای نيل به آرمان‌های خویش از دیگر اشکال سازمانی نظیر جبهه و گروه سیاسی مشخص می‌شود و معمولاً برای به دست گرفتن قدرت دولتی یا شرکت در آن مبارزه می‌کند. از مجموع این تعاریف می‌توان گفت ارکان لازم برای شکل‌گیری حزب عبارت‌اند از: ۱- حزب باید دارای سازمان‌های مرکزی و رهبری‌کننده و پایدار و ماندنی باشد. به بیان دیگر تشکیلات حزب نباید با مردن رهبران و بنیان‌گذاران حزب منحل شود. ۲- حزب باید دارای سازمان‌های محلی پایدار و در ارتباط با سازمان‌های مرکزی حزب باشد. ۳- رهبران مرکزی و محلی حزب باید مصمم باشند که قدرت سیاسی را در کشور، خواه به تنهایی و خواه به کمک حزب‌های دیگر، به دست گیرند و آن را رهبری و اداره کنند و نباید تنها به اعمال نفوذ بر روی قدرت سیاسی حاکم اکتفا کنند. ۴- حزب باید از پشتیبانی مردم برخوردار باشد. به‌طور کلی یک حزب باید دارای حوزه، واحد، بخش، کمیته، کمیته مرکزی

محمدهادی جعفریور

وکیل دادگستری

برگزیده‌ها

بیانیه تحلیلی جمعی از اندیشمندان
فعالان سیاسی و مدنی دغدغه‌مند توسعه و مردم‌سالاری
درباره انتخابات ریاست جمهوری

راهگشایی کنیم

روایتی از روزگار دشوار تولید و تنگی نفس
دیرینه صنعت در گپ و گفتی با تولیدکنندگان

وقتی تن تولید درد می‌کند

اخلاق؛ حلقه مفقوده

بررسی برخی بی‌اخلاقی‌های اجتماعی به بهانه ماجرای
استفاده از امیولانس برای مصارف غیراورژانسی

جمعه؛ روز حسن یزدانی

آنچه در اوکراین می‌گذرد...

انقلاب پهپادها

یادداشت

نه به هتل ولنجک در دل کوه البرز

ترانه‌یلدا

معمار و شهرساز

در هفته‌ای که گذشت، به نتیجه رسیدن پرونده هتل ولنجک، یکی از مهم‌ترین اتفاقاتی بود که در عرصه مسائل مدیریت شهری فعلی رسانه‌ای شد. هیچ‌کس اصلاً باور نمی‌کرد که بتوان به این سرعت جلوی کاری را که «آب ریخته» محسوب می‌شد، گرفت. دستور ساخت برای شهرداری منطقه فرستاده شده بود و به نظر می‌رسید با وجود شکایتی که مدتی پیش به دیوان عدالت اداری ارجاع شده بود، دیگر کاری نتوان کرد. شکایت را گروهی از استادان شهرسازی دانشگاه از شهرداری تهران تسلیم دیوان کرده بودند و دلیل‌شان صدور پروانه ساخت برای یک هتل ۳۰ طبقه به ارتفاع ۲۰۰ متر در نوک کوه ولنجک بود که جایش نباید آن بالا باشد، اما این اولین شکایت از این نوع بود و در نوع خود بدعتی به حساب می‌آید. و از آن عجیب‌تر آنکه دیوان عدالت اداری هم موضوع را جدی گرفته و دستور داده بود که شاکیان دانشگاهی و وکیلان مربوطه و نیز مسئولان شهرداری در جلسه قضات حضور داشته باشند.

می‌شود و گاه هیچ‌یک در معرض
بپذیرد و با آنان به سخن بنشیند. معروف است
که پازوکی، رئیس‌جمهور اسبق کره جنوبی،
همه‌روزه در ساعت معین چند نفر از صاحبان
صنعت و کارآفرینان را می‌پذیرفت و با آنان
در موارد مشخصی مثل برخی سیاست‌ها و
طرح‌های صنعتی مشورت می‌کرد. تجربیات
نشان داده که مسئولان و کارگران در مراجعه
به رئیس‌جمهور و معاون اول سرگردان
هستند. گاه یک مسئله برای هر دو مطرح
می‌شود و گاه هیچ‌یک در معرض
بپذیرد و با آنان به سخن بنشیند. معروف است
که پازوکی، رئیس‌جمهور اسبق کره جنوبی،
همه‌روزه در ساعت معین چند نفر از صاحبان
صنعت و کارآفرینان را می‌پذیرفت و با آنان
در موارد مشخصی مثل برخی سیاست‌ها و
طرح‌های صنعتی مشورت می‌کرد. تجربیات
نشان داده که مسئولان و کارگران در مراجعه
به رئیس‌جمهور و معاون اول سرگردان
هستند. گاه یک مسئله برای هر دو مطرح
می‌شود و گاه هیچ‌یک در معرض

مدرس کارپردی هنروعلوم ارتباطات «روزنامه‌شرق»

دومین دوره آموزشی خود را برگزار می‌کند

- مروری بر اندیشه‌ها و نظریات اقتصادی برای روزنامه‌نگاران و پژوهشگران اقتصادی | سعید لیلزار
- اقتصاد رسانه | حجت میرزایی
- خلاقیت و نوشتن از خیابان (روایت‌هایی که در کف خیابان شکل می‌گیرند) | علی دهقان
- واکاوی موازین قانونی فعالیت‌های مطبوعاتی | مهدی صاحبی پسنجیده
- کمی گفتگو درباره جامعه ترسناک بی‌گفتگو | شهاب‌الدین طباطبایی
- آموزش عکاسی پایه | مهرداد شیخانی
- تولید محتوای مولتی‌مدیا در رسانه و شبکه‌های اجتماعی | سینا رحیم‌پور
- رسانه و جنسیت | شهروز همتی
- گرافیک مطبوعات | حسین توکلی

برای ثبت‌نام و کسب اطلاع در مورد کلاس‌ها به شماره زیر در واتساپ پیام دهید ۰۹۱۰۲۰۴۳۹۲۴